

Oddelek za geografijo

Kratka zgodovina oddelka in predmet poučevanja

Akademsko pot je geografija na Slovenskem začela z ustanovitvijo ljubljanske univerze leta 1919, ko sta bili zanjo predvideni dve stolici, za fizično geografijo in antropogeografijo. Pred tem je bila slovenska geografija predvsem domoznansko in narodnobuditeljsko usmerjena, dobro je bila razvita šolska geografija. Zaradi pomanjkanja ustreznega domačega kadra je bil leta 1920 za prvega rednega profesorja za geografijo imenovan Dalmatinec Artur Gavazzi. Z delom je začel leta 1920, ko je bil v okviru Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani ustanovljen tudi Geografski inštitut, predhodnik današnjega Oddelka za geografijo. Gavazzi je poskrbel za tehnične pogoje študija, uredil in opremil je prostore, poskrbel za knjižnico in zbirko kart ter opremil fizičnogeografski laboratorij. Delo Geografskega inštituta je povezal z vodenjem Zavoda za meteorologijo in geodinamiko, ki so ga leta 1921 priključili ljubljanski univerzi. Študij geografije je potekal po vzoru avstrijskega študijskega sistema. Prvi študenti in diplomanti geografije so leta 1922 ustanovili Geografsko društvo Slovenije, ki je prerastlo v osrednjo stanovsko organizacijo slovenskih geografov in začelo leta 1925 izdajati *Geografski vestnik*, najstarejšo slovensko strokovno geografsko revijo.

Po odhodu Gavazzija v Zagreb je bil leta 1927 na njegovo mesto izvoljen Anton Melik, ki je nato s Svetozarjem Ilešičem od leta 1933 do konca šestdesetih let 20. stoletja kreiral študij in znanstveno usmerjenost slovenske geografije. Z Melikom je geografija na ljubljanski univerzi ulovila takrat sodobne mednarodne geografske tokove in se hkrati razvijala kot nacionalna veda. Melik in Ilešič sta skrbela za napredek pedagoškega in znanstvenoraziskovalnega dela, povečeval se je tudi interes za študij geografije.

Osnovan je bil seminar ter uvedene intenzivne terenske vaje. Pri znanstvenoraziskovalnem delu je bil poudarek na geomorfološkem, prebivalstvenem in agrarnogeografskem proučevanju slovenskih pokrajin.

Po drugi svetovni vojni je slovenska geografija pridobila širše možnosti za organizacijski, študijski in vsebinski razmah, vendar sta se Melik in Ilešič vse do začetka šestdesetih let 20. stoletja sama ukvarjala z obsežnim pedagoškim delom, izdajo učbenikov, znanstvenoraziskovalnim delom in številnimi pomembnimi družbenopolitičnimi funkcijami. Kadrovske razmere so se izboljšale po letu 1959, ko je tretje predavateljsko mesto zasedel Vladimir Klemenčič, odobrenih in zasedenih pa je bilo tudi več asistentskih mest.

Leta 1961 so Geografski inštitut preimenovali v Oddelek za geografijo, ki se je v naslednjih letih dodatno kadrovsko okrepil. Študij geografije je bil organiziran dvopredmetno in dvostopenjsko. Diplomanti so se zaposlovali v osnovnih in srednjih šolah, vse več jih je našlo zaposlitev tudi zunaj šol. Leta 1966 je Oddelek za geografijo začel tudi s podiplomskim študijem. Ljubljanska geografija se je v šestdesetih letih 20. stoletja uveljavila tako v takratnih jugoslovanskih kot tudi v mednarodnih krogih. Znanstvenoraziskovalno delo se je zaradi hitre preobrazbe slovenskih pokrajin v sedemdesetih in osemdesetih letih 20. stoletja ter povečane specializacije pedagoškega in raziskovalnega dela razširilo na nova področja: geografijo krasa, funkcijsko zasnovane klimatogeografske, hidrografske in biogeografske raziskave, na proučevanje naravnih nesreč, raziskave podeželja in mest zaradi deagrarizacije, urbanizacije, industrializacije in razvoja turizma, proučevanje narodnostno mešanih območij itn. V tem času se je začela veda počasi izvijati iz tradicionalnih okvirov s poudarkom na regionalni geografiji in v ospredje postavljati probleme pokrajine v industrijski družbi, vplive tranzitnega položaja

Slovenije, odprtost Slovenije gospodarsko razvitemu delu Evrope in probleme obmejnih regij. Zaradi negativnih učinkov industrializacije in urbanizacije so veliko pozornosti posvečali ekološkim problemom in varstvu okolja.

Rezultat mednarodnih stikov članov oddelka in njihovega povezovanja z različnimi geografskimi šolami v Evropi in zunaj nje je bila raznolikost konceptov, ki so se pojavili v pedagoškem in znanstvenem delu sodelavcev. Pri metodologiji raziskovanja so se vse bolj uveljavljale kvantitativne metode, ki so spremljale vpeljavo računalnikov in programskih orodij zanje, predvsem geografskih informacijskih sistemov, v raziskovalni in pedagoški proces. Kadrovski in strokovni razvoj ter potrebe trga dela so vodili v temeljito preoblikovanje študijskega programa. Poleg pedagoške je bila oblikovana tudi nepedagoška smer študija, ki je v devetdesetih letih prejšnjega stoletja prerasla v samostojno smer. Znotraj nje se je izoblikovalo pet usmeritev: geografija krasa, varstvo geografskega okolja, geografija turizma, politična geografija in prostorsko planiranje. Konec istega desetletja je bila opuščena dvopredmetna nepedagoška smer, obenem sta bila izenačena predmeta A in B. Geografijo je bilo mogoče študirati kot dvopredmetni pedagoški ali kot samostojni nepedagoški študij.

Raziskovalno delo članov oddelka je do konca osemdesetih let 20. stoletja potekalo v tesnem

sodelovanju s sedanjim Geografskim inštitutom Antona Melika ZRC SAZU in, dokler je obstajal, z Inštitutom za geografijo pri Univerzi v Ljubljani. V publikacijah obeh ustanov in v *Geografskem vestniku* je izšla tudi večina raziskovalnih dosežkov članov oddelka. Zaradi vedno večjih potreb po objavljanju se je Oddelek za geografijo FF UL leta 1985 odločil izdajati lastno znanstveno revijo *Dela*, ki še vedno redno izhaja. Po osamosvojitvi Slovenije, še posebej po vključitvi v Evropsko unijo, je prišlo do korenitih sprememb raziskovalne politike in vrednotenja raziskovalnega in pedagoškega dela. Za opravljanje raziskovalnega dela se je oddelek vključil v Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete. Ta pomaga voditi raziskovalno delo, ki poteka v okviru oddelčne programske skupine, temeljnih projektov, mednarodnih projektov in tržno usmerjenih projektov. Za izboljšanje raziskovalnih pogojev in povečanje konkurenčnosti je oddelek leta 2002 ustanovil svoj Raziskovalni center, leta 2009 pa začel izdajati tudi zbirko monografij GeograFF in leta 2010 e-GeograFF.

Korenite spremembe je študij geografije na ljubljanski univerzi začel doživljati po letu 2005, ko so stekle priprave za reorganizacijo študija po bolonjskih smernicah. S prvo stopnjo bolonjskega programa je oddelek začel v študijskem letu 2008/09, z drugo pa v študijskem letu 2011/12. Akreditirane ima štiri študijske

programe, po dva na prvi in drugi stopnji, medtem ko je na tretji stopnji geografija kot znanstveno področje vključena v interdisciplinarna doktorska študija Humanistika in družboslovje ter Varstvo okolja.

Po letu 1990 je postal študij geografije bolj množičen. Nanj se je letno vpisovalo okoli 100 študentov, 50 na enopredmetni in 50 na dvopredmetni študij. Generacije študentov so razvile bogate občudijske dejavnosti, vključno z ustanovitvijo Društva mladih geografov Slovenije, ki organizira raziskovalne tabore, potopisna predavanja, ekskurzije, študentske izmenjave in udeležbo na študentskih strokovnih srečanjih v tujini. Društvo izdaja tudi glasilo *GEOMix*. Od leta 2000 oddelek nagraduje najboljše študentska zaključna dela s Priznanjem Oddelka za geografijo.

izr. prof. dr. Darko Ogrin

Katedre

- Katedra za fizično geografijo
- Katedra za družbeno geografijo
- Katedra za regionalno geografijo
- Katedra za regionalno planiranje
- Katedra za politično geografijo
- Katedra za varstvo geografskega okolja
- Katedra za didaktiko geografije
- Katedra za geografijo turizma

Trenutni raziskovalni projekti in mednarodna sodelovanja

- raziskovalni program *Trajnostni regionalni razvoj Slovenije* (P6-0229)
- temeljni aplikativni projekt *Pokrajinska raznolikost in vroče točke v Sloveniji* (L6-6852)

Študijski programi

1. stopnja	2. stopnja
Geografija - enopredmetni	Geografija - enopredmetni
Geografija - dvopredmetni	Geografija - dvopredmetni pedagoški
3. stopnja	
Humanistika in družboslovje - interdisciplinarni	Področja: Etnični in migracijski študiji, Evropske študije, Geografija
Varstvo okolja - interdisciplinarni	

- temeljni aplikativni projekt *Prožnost alpskih pokrajin z vidika naravnih nesreč* (J6-6853)
- aplikativni projekt *Potenciali in ovire za razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah v Sloveniji* (CRP, V4-1631)
- aplikativni projekt *Celovita metodologija za popis in analizo degradiranih območij, izvedba pilotnega popisa in vzpostavitev ažurnega registra* (CRP, V6-1510)
- raziskovalni projekt *HORIZON 2020 New Entrant netWork: Business models for innovation, entrepreneurship and resilience in European agriculture* (NEWBIE)
- raziskovalni projekt *INTERREG Educating Youth for the Alps: (re)connecting Youth and Mountaineering for an inspiring future in the Alps* (YOUrALPS)
- raziskovalni projekt *ERASMUS+ Freely Accessible Central European Soil* (FACES)
- raziskovalni projekt *ERASMUS+ Transnational Education in LEADER Implementation* (TELI 2)
- raziskovalni projekt *ERASMUS+ Border Education – Space, Memory and Reflections on Transculturality* (BeSMART)
- projektna naloga za pripravo Strategije prostorskega razvoja Slovenije – strokovna podpora fokusnim skupinam v sklopu priprave SPRS 2050; SKLOP (4): GORSKA IN OBMEJNA OBMOČJA
- mednarodna programa študentske in učiteljske izmenjave ERASMUS+ in CEEPUS GeoRegNet

Seznam zaposlenih

- asist. Nejc Bobovnik (od 2017)
- doc. dr. Dejan Cigale (1994–1998, od 2002)
- dr. Martina Frelih, bibliotekarka (od 2009)
- asist. Kristina Glojek, mlada raziskovalka (od 2017)
- mag. Darja Gros (od 1998)
- doc. dr. Mojca Ilc Klun (od 2007)
- Saša Jontez, bibliotekarka (od 2018)
- Ida Knez Račič, bibliotekarka (od 1988)
- izr. prof. dr. Marko Krevs (od 1990)
- izr. prof. dr. Simon Kušar (od 2001)
- izr. prof. dr. Barbara Lampič (od 2002)
- Simona Lukič, laborantka (od 1989)
- Lucija Miklič Cvek, bibliotekarka (od 2000)
- mag. Jerica Mrak Pestotnik, samostojna strokovna delavka (od 2016)
- izr. prof. dr. Karel Natek (od 1999)
- izr. prof. dr. Darko Ogrin (od 1987)
- izr. prof. dr. Matej Ogrin (od 2003)
- izr. prof. dr. Irma Potočnik Slavič (od 1997)
- red. prof. dr. Dejan Rebernik (od 1993)
- doc. dr. Blaž Repe (od 1999)
- izr. prof. dr. Tatjana Resnik Planinc (od 1992)
- doc. dr. Boštjan Rogelj (od 2000)
- Ana Seifert Barba, kartografinja (od 2017)
- red. prof. dr. Uroš Stepišnik (od 2006)
- doc. dr. Tajan Trobec (od 2008)
- Sara Uhan, raziskovalka (od 2018)
- izr. prof. dr. Katja Vintar Mally (od 2001)
- Tina Vrabič, kartografinja (od 2018)
- izr. prof. dr. Jernej Zupančič (od 2002)

Knjižne zbirke, znanstvene revije

- *Dela* (znanstvena revija)
- GeograFF (knjižna zbirka)
- e-GeograFF (knjižna zbirka v elektronski obliki)

Študentske dejavnosti in društva

- Alumni klub geografov Univerze v Ljubljani (AGUL)
- Društvo mladih geografov Slovenije (DMGS)